

društva. U odnosu na dosadašnje autore samizdate, svakako je za pohvalu angažiranje stručne lekture i korekture teksta, te kvaliteta fotografija.

Dojam koji se stječe nakon pročitavanja je da je politikanstvo, koje se u manjoj ili većoj mjeri provlači kroz knjižicu, kompromitiralo programsku nakladničku ideju, katkada je pretvarajući u politički umjesto kulturni manifest. Dodaju li se k tomu u ranijim autorovim djelima već viđeni pokušaji stručne pretencioznosti (grafičke ilustracije na str. 14 i 28), nepotrebno preuzetno korištenje stranih riječi (str. 12, 45) uz karikaturne pogreške („gregs-pleme“ vjerojatno je trebalo biti „gens-pleme“?), isticanje vlastitih zasluga (str. 12, 17, 19, 34 itd.) i razmetljive fotografije vodećih članova Udruge (str. 8, 31), rezultat je ipak dominantno politikantski proizvod, uz primjese kulture, tradicije i vjere. Unatoč upiranju u obrazlaganje opravdanosti, i dalje ostaju nejasni stvarni motivi izdvajanja organiziranja dužijance u Subotici od njezina tradicionalna organizatora HKC-a „Bunjevačkog kola“ (najprije kao gradske, a onda i jedinstvene crkveno-gradske manifestacije od 1993. godine). Međutim, čini se da se oni ipak mogu naslutiti iz knjižice: bit novina jest da će ubuduće organizator subotičke dužijance biti Udruga s HKC-om „Bunjevačko kolo“ i Katoličkim društvom „Ivan Antunović“ (iako je i do osnivanja Udruge, „Bunjevačko kolo“ tijesno surađivalo s Katoličkom crkvom), te da će u tom organizacijskom trokutu novoutemeljena Udruga sklapati sporazume o suradnji, među ostalim i s HKC-om „Bunjevačko kolo“. Tako se između redaka ipak naziru stvarni motivi promjene organizacijskoga okvira du-

žijance, što je unatoč namjerama pisca, knjižica zapravo objelodanila.

Slaven Bačić

Lajčo Perušić, *Tragovima predaka – Povijest loze Perušić*, vlastita naklada, Zagreb, 2014., 171 str.

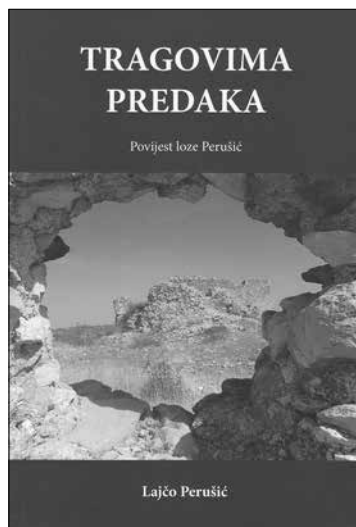
„Porijeklo prezimena Perušić izvodi se iz grčke riječi *petros/petar/stijena*. Loza Perušića potječe iz XII. stoljeća iz hrvatskog plemena Lapčana-Karinjana, čije je središte, nakon napuštanja prastarog hrvatskog područja, bilo u županiji Pset (po gradu *Persētis* iz rimskog doba, danas kod Bosanskog Petrovca). Prvi pisani dokument o prezimenu nalazimo u jednoj ispravi iz 1437. godine u kojoj se prvi puta spominju Juraj, Petar, Franko i Blaž Perušić. Otkriveni pisani dokument o Gašparu I. kao podbanu nalazi se u hrvatskoj ispravi od 1. ožujka 1484. godine. Perušići pod navalom Turaka sele u Liku gdje je i danas utvrda *Perušić* kod Gospića, te u Dalmaciju gdje se nalazi utvrda *Perušić* kod Benkovca. Najpoznatiji Perušić u XVI. stoljeću je bio Gašpar koji je obnašao dužnost podbana Hrvatske. Kasnije nalazimo njegova potomka Matu Perušića u Transilvaniji (Rumunjska) odakle najvjerojatnije i najlogičnije Perušići vuku svoju lozu u XVI. stoljeću u istočnoj Austrougarskoj, a u kasnijim stoljećima u Bačkoj i Subotici. U Matici rođenih/krštenih Perušići su zabilježeni već 1670. godine i njihov rodoslov se poimence proteže sve do današnjih dana.“

Na ovaj način autor ove vrijedne knjige, poznati književnik i publicist, rođeni Subotičanin Lajčo Perušić, sažeto prikazuje obiteljsku povijest svojih

Perušića. Inače, u znanstvenim i publicističkim praksama ovdašnjih Hrvata bilježimo premalo radnji na ovakvu tematiku – samo jednu: Lazar Ivan Krm-potić je 2005. u Subotici objelodanio knjigu o povijesti obitelji Dulić (*Veliko obiteljsko stablo Dulićevih*), pa se i kroz tu prizmu raritetonosti mogu pozitivno cijeniti istraživački naponi Lajče Perušića. Naime, ovom je knjigom i druga obitelj, čiji članovi žive danas i na sjeveru Bačke među bunjevačkim Hrvatima, dobila svoju dostojnu publikaciju.

Sadržaj u knjizi podijeljen je u dvadesetak cjelina. Prvi i najveći dio napisa posvećen je najranijoj povijesti Perušića – u njemu se donosi prikaz etimologije prezimena i svi relevantni povijesni zapisi o „rodu i prezimenu“ (str. 9-71). U drugom dijelu se piše o Perušićima „spanonskih ravnica“ (str. 72-81), kako u Bačkoj kao regiji, tako i o onima iz Bača te subotičkoj lozi. Na koncu, autor donosi osnovne informacije o Perušićima „na svim stranama“ (str. 82-85). Ističemo kako tekst prati i primjerena znanstvena oprema – brojni su pozivi na povijesne izvore i na znanstvena djela, ali, kada je riječ o najnovijem dobu, i na sjećanja koja autor crpi iz obiteljskih naracija. Dodatnu kvalitetu knjige čini i iznimno jasan autorov stil pisanja te primjerena jednostavnost izričaja. Znajući za važnost sažetaka, Lajčo Perušić se potrudio te objavio iste, osim na hrvatskome, i na mađarskom, njemačkom te engleskom jeziku.

Za mjesnu povijest bunjevačkih Hrvata od velike je važnosti „dodatak“ knjizi (str. 101-141), u cijelosti posvećen subotičkoj lozi Perušića, koji prati i veliki broj ilustracija – najviše obiteljskih fotografija o različitim osobama i

prigodama (za čije je prikupljanje autor morao učiniti nesvakidašnji napor), što pridonosi i većoj dokumentarističkoj vrijednosti knjige. Na koncu, u tekstovima u odjeljku „Prilozi“ (str. 143-169) Lajčo Perušić je pozornost usmjerio na vlastitu obiteljsku povijest, objavljujući i rodoslovlja, dio koji je također ilustriran velikim brojem fotografija članova svoje obitelji.

Na taj način koncipirana, sadržajno bogata, znanstveno pouzdana i dokumentaristički potkrijepljena ova se studija Lajče Perušića o vlastitoj obitelji može smatrati značajnim iskorakom kada je riječ o mjesnom onomastičkom štitu. Dobro bi bilo kada bi ona bila poticaj i drugim pregaocima, zaljubljenicima u zavičajnu povijest, da učine slične korake glede objave povijesti i drugih obitelji ovdašnjih Hrvata.

Tomislav Žigmanov